

Városok egymásért

Dr. Biczó György nyilatkozata a Testvérvárosok Világszövetségének dakari kongresszusáról

A Testvérvárosok Világszövetsége Szenegál Köztársaság fővárosában, Dakarban tartotta VIII. kongresszusát, 1973 decemberének utolsó napjaiban. Közel 50 ország több száz delegátusa utazott az afrikai köztársaságba, hogy a szövetség eddigi tevékenységének értékelésében és jövő feladatainak meghatározásában aktívan részt vegyen. A magyar városokat dr. Biczó György, Szeged megyei város tanácsának elnöke, a Testvérvárosok Világszövetsége Végrehajtó Bizottságának tagja képviselte.

Hazaérkezése után tájékoztatást kértünk dr. Biczó Györgytől a Világszövetség tevékenységéről, a kongresszuson elfogadott új szabályzatról, és a szocialista országok városainak a szövetségben vállalt szerepéről.

A Testvérvárosok Világszövetsége 1957-ben alakult, az ENSZ egésze alatt, azzal a szándékkal, hogy elősegítse a városközösségek együttműködését, a népek közelségét; hozzájáruljon a kapcsolatok gyarapításához; szervezze a tapasztalatok cseréjét és szorgalmazza a fejlődő országok városainak nyújtandó segítséget — bárminféle megkülönböztetés nélkül. A magyar városok közül Dunaújváros, Győr, Kecskemét, Pécs és Szeged a

60-as évek elején csatlakozott a világszövetséghez, melynek tevékenységében valamennyi szocialista ország számos városa ugyancsak részt vesz.

— Ez a világszervezet kezdetől fogva hatáson szorgalmazza céljaival és működésével a különböző társadalmi rendszerek békés egymással élését, egymás kölcsönös megismerését és támogatását. A világszervezet felgyorsult urbanizációs folyamatban alkalmassá vált a szövetség a tapasztalatok kihasználására és a segítségnyújtás szervezésére is. Állásfoglalásaival pozitív szerepet játszott a világproblémák megoldásának helyes irányú elősegítésében — így például kezdetől fellépett a vietnami agresszió ellen, a közel-keleti válság politikai cserélésére és a megoldása érdekében, az európai béke és biztonság előmozdításáért, az NDK nemzetközi elismeréséért, elítélte mindenféle faji megkülönböztetést, és megelégelte a chilei fasiszta diktatúrát.

— Minthogy a világhelyzetben kedvező változások következtek be, a Testvérvárosok Világszövetségének kongresszusa most mindinkább az együttműködés gazdagítására és a fejlődő országok városainak nyújtan-

dó segítségre összpontosítja figyelmét. Ilyen értelemben módosította a kongresszus a világszövetség működési szabályzatát is, demokratikusabbá téve a szervezeti életet.

— A dakari kongresszus úgy foglalt állást, hogy továbbra is kötelezőszerűen támogatja a maga eszközeivel a fennálló konfliktusok igazságos megoldását — ennek megfelelően az ENSZ Biztonsági Tanácsa határozatainak megvalósítását szorgalmazza a közel-keleti konfliktusban és a palesztin kérdésben, s elítél mindenféle faji megkülönböztetést; s örömmel fogadott minden együttműködési és segítségnyújtási javaslatot. Így például rendkívüli óvációval fogadták a szovjet küldöttség bejelentését, annak a diplomáciai kezdeményezésnek az ismertetését, miszerint a Szovjetunió a Biztonsági Tanács öt állandó tagját arra hívta fel: tíz százalékkal csökkentsék hadikiadásait, és az így felszabaduló összegekkel a fejlődő országokat támogassák. Igen nagyra becsüli a világszövetség is az NDK segítségét is, hiszen az NDK már létrehozott olyan intézményt, amelyben a fejlődő országok városainak vezetői és szakemberei folytathatnak különböző — szakigazgatási, városrendezési, városépítési stb. — stúdiókat. A Bolgár Népköztársaság delegációja tervezői segítséget ajánlott fel. További támogatást nyújt a Szovjetunió, és ezen a kongresszuson Franciaország is ígért szakmai támogatást.

— A világszövetség fennállása óta először hívta össze kongresszusát afrikai államban. Erre a megtisztelésre úgy reagáltak az afrikai államok, hogy több államfő is — így Senghor szenegáli és Burgiba tunézai elnök — személyes megjelenésével és felszólalással emelte a rendezvény tekintélyét. Mind külsőségekben, mind a tanácskozás tartalmában kifejeződött, hogy az együttműködés termékeny évei következnek a testvérvárosi kapcsolatokban.

Dr. Biczó György tájékoztatóját azzal egészítjük ki, hogy a kongresszus a Testvérvárosok Világszövetségének Végrehajtó Bizottságába ismét beválasztotta Szeged tanácselnökét.

Jubilánsok

Az állami kiskereskedelem most ünnepelte születésének negyedszázados évfordulóját. Víványaink sorában ezúttal is elsősorban azoknak szolt az elismerés, akik munkájukkal megteremtették a kereskedelem szocialista alapjait városok és falun, mertek vállalkozni az új születésére, és megmaradtak mellette, érte — alakították, formálták, miközben önmaguk is formálódtak a kölcsönhatásban. Ma ők a kereskedelem elismert, megbecsült szakemberei, sokan közülük a Belkereskedelem kiváló dolgozói, akik csak azt sajnálják: nem húszegynéhány évesek már, mint amikor lendületes ifjúságukban annak idején kezdték pályájukat.

üzletnek, viszont 25 esztendeje, hogy vállalatánál, illetve annak elődjénél dolgozik megszokás nélkül.

— Aki ezt a szakmát nem szereti, az el se kezdje — vallja munkájáról tömören, mintha programot fogalmazna. Hogy a pult mögött futkosva, hajladozva — mindig vezető beosztásában cége más üzleteiben is — hogyan tudott egyszerre, egyidőben jó feleség és három gyermekének gondos anyja lenni, azt jól tudja a vele egysorsú asszonyok, akik akkor születtek egymás után, amikor még mesze álltak az anyákról gondoskodás mai tartalmától.

Szilágyiné üzletében reggel 6-kor nyitnak. Az utcáról a tejesekben lerakott tejet ők hordják be hármán. Más árukat nem kell már cipelnük. Ezzel kezdődik viszont a nap és folytatódik 600-700 vásárló önkiszolgálásával, majd áruváltással, egyáltalán az üzlettel, számolva a kereskedelem tárgyi, dologi és személyi adottságainak kölcsönhatásával, amely eddig úgy „sikerült” Szilágyinének, hogy üzletében soha senki nem kérte-követelte még a panaszkönyvet.

— És egykori Bruckner-féle nagy cégnél — a mai Anna-kúti vas- és edényboltban — 1944. május 1-én állt a pult mögé Kántor István, aki 1932 óta kereskedő. Beállításának napját szimbolizálnak tekintve, bár akkor dehogyan volt ez a nap ünnep. Pár hónap múlva az üzlet tulajdonosa felpakolt és elment nyugatra. Mikor elült a lőporfüst, visszadölgött és beült megint a pénztárba és parancsolgatott. Ki akart árusítani, mindent pénzre tenni, hogy aztán a markába nevesse a fiatal demokrácia rovására. Egy napon szépen kitessékelték „személyzete” azonban a helyén maradt, Kántor István is, aki 1957 óta üzletvezető. Újján csillog, fénylik a Delta Kereskedelmi Vállalat emblema-jával a 25 éves tőzsgárda tagsággal járó arany pecsétgyűrű. Tudom róla, hogy vállalata szakszervezeti tanácsának tagja. A szakma és a belkereskedelem kiváló dolgozója, s ezek alapján a Munka Erdemérem ezüst fokozatának birtokosa.

— És sajnos, hat évtizeddel a vállon — teszi hozzá. Az idősebbek, akikkel kezdetől fogva dolgozott, már nyugdíjban vannak, mint például Bernátski László. A fiatalabbak közül ketten a helyettesei: Marschall József és Horváth Jenő. Egész életre szóló élmény és küzdelem sora Kántor István útja is.

Hogy ma megelégedett ember-e a kereskedő, azt nem a saját boldogulásával értékelheti, hanem a gondjaira bízott tanuló, fiatal kereskedők életével.

— Nincsenek kiszolgáltatva, nem kell tartaniuk megáztatástól, félniük munkanélküliségtől. Nyíltszívűek, bátrak, tanulnivágyók, de olykor olyankor lezsernek, amikor annak nincs ott a helye.

Szeged egyik legnagyobb üzlete Kántor Istváné. Huszonnyolcan vannak hét tanulóval 6 és fél millió árú készletre, s közel ugyanekkora bavi forgalomra. A számok nagysága azonban nem kápráztat, mert nekik is kellemetlen, amikor olyasmit kér a vásárló, ami „éppen” biányicik.

Ha valaki, akkor ő végigjárta Szegeden,

KEZDETTŐL

Csongrád megyében a kereskedelem szocialista átszervezésének minden fázisát a népboltrendszerből napjainkig, amikor már egy-egy kereskedelmi vállalat életében kialakult profilról beszélhetünk, dr. Oláh Agostonné esetében a Komplex Ruházati Vállalatról, ahol a számviteli osztály vezetője. Kezdetől fogva a számok törvényszerűsége iránytűjének mozgásán át érzékelt a kereskedelmi élet fejlődését, mint Szegedről naponta mátkői munkahelyre utazó számviteli dolgozó, tartós ideig, majd revizorként „utazgatót” Hódmezővásárhelyre, szintén naponta és huzamosan.

— Makóra például akkor — vélelkszik vissza — hamarabb indult a hajnali vonat Újszegedről, mint ahogy ki-gördültek az első villamosok a városba. De menni kellett, mert a későbbi vonattal nem értünk volna be időre. Aztán persze jöttek jobb napok, amelyek máig is tartanak. Sajnos, nemsokára már nyugdíjasként nézek vissza utamra, amelyet mégis csak jó, érdemes volt végigjárni.

Hogy mi volt dr. Oláh-nak élete legnagyobb élménye? Ők, osztálya dolgozó, vitték el a nagyvilágot egy tanyai, addig villany nélküli iskolába a saját pénzüköre vásárolt tévével. Hogy mit érzett akkor dr. Oláh-né? Nem lehetett azt az öröme könnyei nélkül megélni, amikor kigyulladt a villanyfény és belépett a világminőség azok számára, akik még soha nem láttak hegyet, tengert, milliós városokat, olyan élet-csodákat, amelyek csak az ember képes teremteni saját boldogulására.

Lódi Ferenc

A pedagóguspálya helyzete

Újonnan összegezték az illetékesek a pedagóguspálya munkaerőhelyzetét. A tapasztalatokból kiderül, hogy változatlanul óvónökből, tanítókból és gyógypedagógusokból a legnagyobb országszerte a hiány. Esztendőről esztendőre gondot jelent az is, hogy a pedagógusképző intézményekben végzők egy része nem vállal állást óvodákban, iskolákban. Az elmúlt időszakban például 3302 pedagógusból 2500-an helyezkedtek el különböző tanintézetekben, és így az elmúlt évekhez hasonlóan 800 körül mozog azoknak a száma, akik más élethivatást választottak. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden negyedik pedagógusjelölt már a kezdet kezdetekor búcsút mond hivatásának. Az összképen belül azonban differenciált a helyzet: a 947 újonnan végzett középiskolai tanár közül mintegy 450-en — 45-47 százalék — helyezkedtek el csupán oktatási intézményben. Jobb a helyzet a frissen végzett általános iskolai tanárok sorában: 936-an diplomáztak, és közülük 800-an — 85 százalékuk — választották hivatásul azt a pályát, amelyre oklevelük képesíti. A számítások szerint 678 végzett tanító közül mintegy 650-en — 96 százalék — helyezkedtek el pedagógus munkakörben. Hasonló arányban választották munkahelyet a végzett óvónők is: 491-en nyertek képesítést, és mintegy 470-en vállaltak állást a tanácsi és a vállalati óvodákban.

Minden megyében munkaerő-gazdálkodási szabályozót készítettek, amelynek az volt a feladata, hogy intézkedjen a helyi sajátosságok figyelembevételével, a képesítés nélküli pedagógu-

sok alkalmazásának további korlátozásáról. Ez a törekvés vezette például a Szabolcs-Szatmár megyei intézkedést, amely kategorikusan megtiltotta a középiskolai érettségivel rendelkező, új képesítés nélküliek alkalmazását. Kedvező, hogy országszerte az új alkalmazású képesítés nélküliek száma 534-gyel csökkent, és így az előző tanévhez képest a képesítés nélküli pedagógus állománya csupán 170-nel emelkedett. A tényleges adatok szerint hazánkban most 3780 képesítés nélküli pedagógust foglalkoztatnak, egy esztendővel korábban 3610-et. Mindemellett azonban változatlanul számottevő a pedagógushiany, amely még így is meghaladja az ezret. A munkaerő-gazdálkodást nehezíti, hogy a pedagógusok zöme nő, s így az egyébként örvendetesen emelkedő kismamák száma a munkaerő-gazdálkodásban újabb feladatot jelent: legutóbb 2174-en tartózkodtak gyermekgondozási szabadságon a pedagógusnők közül. Kedvező oktatáspolitikai mutató, hogy az egy pedagógusra jutó tanulók száma tovább csökkent, s ma már országosan 16 az átlag. Ebben azon a nyilvánvaló okon kívül, hogy a tanulólétszám több mint tízezerrel apadt, szerepe van annak is, hogy még mindig számottevő — főként a tanyavilágban — a kis létszámmal működött tanulócsoporthoz, ami egyébként gazdaságatlan is.

A gyermekintézmények iránti növekvő társadalmi igényt mutatja, hogy a napközis gyermekek száma 23 542-vel növekedett, miközben a csoportok mennyiségét tíz százalékkal növelték, vagyis 548 újabbat létesítettek.

Fejlődik a gyáróriás

Az ország legnagyobb kohászati vállalata, a Dunai Vasmű jó évet zárt 1973-ban, 1 millió 40 ezer tonna acélt és ebből hasonló mennyiségű hengereltű gyártott, az éves export értéke elérte a 43 millió dollárt. 1974-ben nyolcmillió forint értékű termelést tűztek célul; tovább növelik az acél mennyiségét, 60 ezer tonnával. Az első negyedév végén üzembe helyezik a folyamatos acélöntés mű második egységét, és így csaknem 400 ezer tonna buma leöntésére kerül sor. A folyamatos acélöntés a kockaöntéshez képest tíz szá-

zalékkal jobb anyagkihozattal eredményez a hengerlésnél, s így 1974-ben az acélbűgából mintegy 40 ezer tonna készárutöbbletet állíthatnak elő.

Az új év új feladatot is hozott, megkezdtek a megleghengermű rekonstrukcióját. A másfél évig tartó korszerűsítést a hengermű üzemelése közben végzik el: új tekereselő berendezést állítanak üzembe és újjáépítik a tolokemencét. A rekonstrukcióval a Dunai Vasmű megleghengermű-kapacitása 30 százalékkal növekszik.

ÁFÉSZ-mérleg

Az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek az utóbbi három évben összesen 28 áruházat, 400 élelmiszer-, vegyes- és egyéb boltot, valamint hetven vendéglőt és 93 ABC-

áruházat, sok-sok büfét, falatozót nyitottak. A hálózat-fejlesztés eredményeként csaknem 200 ezer négyzetméterrel bővült az üzlethálózat alapterülete.